

**ADAM
MICKIEWICZ**

KONRADAS

VALENRODAS

Adam Mickiewicz
Konradas Valenrodas

«Public Domain»

Mickiewicz A. B.

Konradas Valenrodas / A. B. Mickiewicz — «Public Domain»,

Ciesz się klasyką! Miłego czytania!

Содержание

Ineiga2	6
I	8
Rinkimas vado	8
II	12
Giesmė	13
Конец ознакомительного фрагмента.	14

Adomas Mickevičius Konradas Valenrodas

*Lietuviškas šiupinys/ Iš svetimų skanskonių¹ ant naudos/ broliams lietuviams
pataisytas.*

Nameliai mano mieli,/ Man visur patogų;/ Bet niekur nėra tiek laimės,/ Kaip
po jūsų stogu.

---

¹ *skanskonis* – skanėstas, gardumynas. [przypis edytorski]

Ineiga²

Jau šimtas metų baigės, kaip Kryžiokai
Kraujais pagonių braidydami truko;
Po jungu kaklą nulenkė Prūsokai,
Ar, likę žemę, su gyvasčia³ spruko;
Vokietis vidams tuos sūnus nelaimės
Gaudė ir žudė pagonis dėl baimės.

Nemuns Lietuvius nuo Kryžiokų dalo⁴:
Ant vieno krašto blizga šventinyčios
Ir užia girios ruimingos⁵ be galo;
Ant antro krašto kryžius ant bažnyčios
Galvą auksinę debesyse remia,
Rankas išskietęs ant Lietuvos gojų⁶,
Lig geisdams visą Palemono žemę,
Gleby suėmęs, paverst sau po kojų.

Šiapus lietuviai, subėgę ant mūšio,
Meškinius rubuos, su kepurėms lušio,
Kilpinėms rankoj ir pilnu saidoku⁷,
Budriai daboja ant žingsnių kryžiokus.
Anoj vėl pusėj, ant kriaušės pas srovę,
Tiktai kryžiokas kaip įbestas stovi,
Akims meruodams priešininkų vietą⁸,
Kalba rožančių ir taiso muškietą⁹.

Abidvi šalys stovi ant sargybos.
Ir taip ans Nemuns, kurs dėl vaišinimo
Glausdavo kitkart broliškas sodybas,
Dabar jau stojos slenksčiu prapuolimo;
Nei vienas šiandien be prapulties pelno¹⁰
Negali peržengt rubežiaus¹¹ smertelno¹².
Tiktai spurguota¹³ apinio šakele,

---

² *ineiga* – dab.: įžanga. [przypis edytorski]

³ *gyvastis* – gyvybė. [przypis edytorski]

⁴ *dalo* – trump. nuo dalijo; skyrė. [przypis edytorski]

⁵ *ruimingas* – erdvus, platus. [przypis edytorski]

⁶ *gojus* – nedidelis miškas, giraitė. [przypis edytorski]

⁷ *saidokas* – strėlių ar akmenų svaidomasis lankas. [przypis edytorski]

⁸ *priešininkų vietą* – čia: priešininkų vietoje. [przypis edytorski]

⁹ *muškietą* – senovinis dagtimi uždegamas šautuvas. [przypis edytorski]

¹⁰ *prapultis* – sen. pražūtis. [przypis edytorski]

¹¹ *rubežius* – siena, užsienis. [przypis edytorski]

¹² *smertelnas* (iš rus.) – mirtinas. [przypis edytorski]

¹³ *spurguota* – pumpuruota, su pumpurais. [przypis edytorski]

Patraukta Prūsų žilvičio¹⁴ gražybe,
Drąsiai kaip pirma pratiesia rankelę
Ir, persiritus per srovės gilybę
Žolių viršūnėms ir šakoms karklino,
Ant svet' mo krašto mielą apkabina.
Tik senu būdu lakštangėlės Kauno
Gojuose Prūsų seseres aplanko;
Liuosios¹⁵ ir linksmos, ant stiebelio liauno¹⁶
Supamos tikiai nematoma ranka,
Leidžia balselius per gires ir gojus,
Geisdamos liūdnuos palinksmint artojus.

O žmonės? Žmonės paplūdo kraujuose,
Iškilo vaidas, vienybė pražuvo,
Kartais tik meilė, kaip paukštelis liuosi.
Dar juos suglaudžia. Tokia duja¹⁷ buvo.

Nemune biednas¹⁸! Greit per srovę tavo
Su ugnies kardu trauks minės plešikų
Ir linksmus gojus, kur gegės kukavo,
Apnuogs nuo grožės žaliųjų vainikų.
Trenksmas paukštelį išbaidys iš sodo
Ir vis, kas yra tavo meilės verta,
Vis, kur noturos¹⁹ ryšiai pasirodo,
Žmogaus piktybė sunaikins iš karto.
Tik veidaliotas²⁰ prieš norą piktųjų
Suglaus giesmelėj širdis milinčiųjų.

---

¹⁴ *žilvitis* – guosiu šeimos medis. [przypis edytorski]

¹⁵ *liuosios* – laisvos. [przypis edytorski]

¹⁶ *liaunas* – lengvai linkstantis. [przypis edytorski]

¹⁷ *duja* – dulksmas, perk.: sąmyšis. [przypis edytorski]

¹⁸ *biednas* – vargšas. [przypis edytorski]

¹⁹ *notura* – natūra, prigimtis. [przypis edytorski]

²⁰ *veidaliotas* – vaidilutis, senovės lietuvių ir prūsų pagonių kunigas, aukuro prižiūrėtojas. [przypis edytorski]

I

Rinkimas vado

Marijenburgo varpai suskambėjo,
Trenkė armotai²¹, bubnai sudrebėjo;
Išpuolė diena kryžiokamams prakilna²²:
Visi komtūrai susirinko mieste,
Meldžias su širdžia pajautimo pilna,
Idant²³ jų ūmus²⁴ Dievs teiktus apšviesti
Dėl išrinkimo sav gadniausio²⁵ vado,
Nes perdetinį šiandien kelti žada.

Diena ir antra praeina ant rodos,
Tarp brolių pulko daug gadniųjų²⁶ yra,
Bet rinkt ne lengva, nes kiekvieno vyro
Nuopelnas, šlovė ir cnatos²⁷ vienodos;
Tačiau abelną²⁸ tarp rinkėjų rodą
Už visus stato aukščiaus Vallenrodą.

Jis atėjūnas, Prūsuos nepažįstams,
Padarė divus²⁹ kitoms karalystėms;
Ar mušė Maurus ant Kastil'jos kalno,
Ar Turkams rodė silą³⁰ savo delno,
Ar murus plėšė – visur pirmutinis,
Kaip liūtas priešui puolė prie krūtinės;
Arba turniejuos, jei ėjo ant kardo,
Už česo³¹ priešas dėl šlovės jo vardo,
Bijodams gėdos už stengimą dyką³²,
Taip jam užleido viršūnės vainiką.
Ne tik už drąsą jam jaunystės metuos
Teko šlovinga tarp kareivių vieta,
Bet jį dabino krikščioniškos cnatos,

---

²¹ *armota* (lenk.) – didelis šaunamasis ginklas. [przypis edytorski]

²² *prakilna* – brangi, didelės vertės, svarbi. [przypis edytorski]

²³ *idant* – kad. [przypis edytorski]

²⁴ *ūmus* – greitai supykstantis. [przypis edytorski]

²⁵ *gadnas* (brus.) – vertas, tinkamas, geras. [przypis edytorski]

²⁶ *gadnieji* – tinkami, geri, vertingi. [przypis edytorski]

²⁷ *cnata* (lenk.) – dorybė. [przypis edytorski]

²⁸ *abelnas* (brus.) – bendras, visuotinis. [przypis edytorski]

²⁹ *dyvai* – keisti, stebuklingi dalykai. [przypis edytorski]

³⁰ *silą* – jėga. [przypis edytorski]

³¹ *česas* – tisas, kukmedis. [przypis edytorski]

³² *dykas* – pašėlęs, pasileidęs. [przypis edytorski]

Meilė, pakara³³, paniekinims svieto.

Nebuvo garsus tarp draugių ant dvaro
švelniu liežuvio priderančiu stonui³⁴,
Bet niekad kardo dėl užpelno gero
Nėra pardavęs ant sluzbos³⁵ baronui.
Klioštoriaus³⁶ tamsias numylėjo sienas,
Dievui pašvėsdams savo jaunas dienas;
Niekino svieto garbę, urėdystę³⁷,
Navat³⁸ giesmele, mergaičių draugystė
Pas šaltą širdį prieigos negavo.
Klausės nerodžiai pagirimo savo,
Į skaistų veidą žiūrėti nemėgo,
Nuo meilių žodžių kuo toliausiai bėgo.

Ar jis toks buvo šalts iš prigimimo,
Ar paskui stojos³⁹ – pasakyti sunku;
Ne sens, bet žilas ir ant veido žymu,
Jog ir datyrės⁴⁰ aštrią laiko ranką (runkų).
Kartais – linksmesnei užėjus adinai⁴¹ —
Kaip ir nubudęs, jauniesiems ant divų,
Štukas ir juokus kaip sodint sodino,
Arba mergaitėms žodelį vežliva⁴²,
Ant pagyrimo už patogią lytį,
Metė šypsodams kaip vaikeliams titį⁴³.
Bet toks linksmumas buvo trumpas, retas;
Benkiek kas žodį tars abejotingą,
Kurs tav neženklus ir paprastas matos,
Ojam jau širdį užšaldė meilingą.
Taip žodžiai: meilė, kaltybė, tėvynė,
Ar užminimas⁴⁴ Lietuvos ir mūšių,
Ūmai linksmybę nuo jo veido trynė.
Ir vėl liūdnumas apisiautė dūšią,
Ir vėl, į dūmas⁴⁵ pasinėręs, vienas
Tyloms sėdėjo per naktis ir dienas.
Gal dėl šventybės pašaukimo savo

---

³³ *pakara* (lenk.) – nuolankumas. [przypis edytorski]

³⁴ *stonas* (lenk.) – visuomenės sluoksnis pagal kilnę. [przypis edytorski]

³⁵ *sluzba* (sl.) – tarnystė. [przypis edytorski]

³⁶ *klioštorius* (lenk.) – vienuolynas. [przypis edytorski]

³⁷ *urėdystė* – urėdo pareigos, darbas. [przypis edytorski]

³⁸ *navat* (lenk.) – net. [przypis edytorski]

³⁹ *stojos* (sl.) – tapo. [przypis edytorski]

⁴⁰ *datyrės* (sen.) – patyręs. [przypis edytorski]

⁴¹ *adina* – čia: gadina – valanda. [przypis edytorski]

⁴² *vežlivas* (rus.) – čia: mielas, malonus. [przypis edytorski]

⁴³ *titis* (sen.) – tėtis. [przypis edytorski]

⁴⁴ *užminimas* – užuomena. [przypis edytorski]

⁴⁵ *dūma* (brus.) – mintis, apmąstymas. [przypis edytorski]

Raškažia bego, kaip sveto nekistes.
Vieną tik žemes saldumą ragavo —
Raškažį⁴⁶ mielą tikros prietelystės,
Vieną turėjo prietelių gyvatos⁴⁷,
Kurį gaudniausiu darė aukštos cnatos,
Labiausiai šventas ir pabažnas stonas,
Buvo tai senas minikas⁴⁸ Albonas.
Tasai jo griešną⁴⁹ dūšią spavedojo⁵⁰,
Tas paslaptinę jo širdies žinojo.
Laimingas! Rojų jau ant žemės rado,
Kas su šventaisiais prietelystę veda.

Taip broliai ėmė nuošaliai teirautis,
Mislyj⁵¹ vartyti vyro ypatybes.
Atrado kliautę⁵² – katras gi be kliautės?
Konradas kaip ugnies saugojos girtybės,
Konradas puotoj tikus kaip bažnyčioj,
Bet, užsidaręs pats vienas seklyčioj,
Dažnai srovėje apgirdančio vyno
Piktas negandas ir sielas skandino.
Tuočės⁵³ tarytum jis iš naujo gema⁵⁴:
Ant rūsto veido rausvos temas kėlės,
Mėlynos kitkart ir nemažos lėlės,
Kurios nuo laiko truputį aptemo,
Jau vėl kaip jaunos naujus žaibus pila,
Atsidusimai krūtyse nutyla,
Ašara meilės tikiai veidu rieda,
Rankos ant kanklių, lūpos giesmę gieda
Svetima kalba; nors žodžių nežino.
Bet tam, kas klausos, širdį sukabina
Gana užgirsti balsą kaip iš grabo,
Gana išvisti būdą giesmininko,
Širdis ir rankos nnuo pajautų⁵⁵ dreba,
Pomėtis dirba iš paskiausios galės,
Akis nuleistos tarytumei tiko
Kaž'ką žemėse sugaut dėl giesmelės.
Koks gi jos mazgas? Ne kaip gal jis vaiko
Savo jaunystę su pomėties tinklu
Po sraują tėkmę praėjusio laiko.

---

⁴⁶ *raškažis* – prabangus, lengvas gyvenimas. [przypis edytorski]

⁴⁷ *gyvata* – gyvenimas. [przypis edytorski]

⁴⁸ *minikas* – kas mena, užmina mįsles. [przypis edytorski]

⁴⁹ *griešnas* – nuodėmingas. [przypis edytorski]

⁵⁰ *spavedojo* – klausė išpažinties. [przypis edytorski]

⁵¹ *mislyj* – mintyse. [przypis edytorski]

⁵² *kliautė* – yda. [przypis edytorski]

⁵³ *tuočės* – tuomet. [przypis edytorski]

⁵⁴ *gema* – dab. gimsta. [przypis edytorski]

⁵⁵ *pajauta* – jausmas, pojūtis. [przypis edytorski]

O kur jo dūšia? Šventnyčioj paminklų.

Bet skurdūs kankliai iš giesminio kuodo
Niekad linksmesnio balso neišduoda;
Ir rūstus veidas, šiaip nebodams⁵⁶ nieko,
Baidosi juoko kaip smertelno grieko⁵⁷.
Visas jis striūnas⁵⁸ užgauna paeiliai,
Lig tos, kur širdžiai skamba linksmiai, meiliai,
Visaspajautas klausitojas junta,
Tiktai svarbiosios – vilties nesupranta.

Dažnai jį broliai užaina iš tylo,
Stebis perimti negirdėtą bylą.
Konradas tuočės šoka kaip iš miego,
Numeta kanklius, giesmės nebegieda,
Baisiausiais žodžiais graso ir rūgoja⁵⁹,
Tylom's Albonui kažką pasakoja,
Šaukia kareivius, žada pakoroti,
Bet kam taip graso, negali žinoti.
Gaščiojas broliai; o Albonas sėda
Ir umus vyro prie draugių naminių
Viena pažiūra kaip žinuonis rėdo,
Pažiūra pilna žodžių paslėptinių.
Ar joje kerštą ar viltį parodo,
Tojaus suminkštin širdį Vallenrodo,
Tojaus no kaktos narso rukšles⁶⁰ trina,
Akis užgesia ir veidą vėsina.
Lyg kad žverinčij ant smarkybės⁶¹ liavo⁶²
Užveizdas, reikšdams kietą valdžią savo.
Tarp suprašytų žiūrinčiųjų minių
Duris atplešia krotu geležiniu.
Sustaugia žvėrys tai net ausis spengia,
Net veidą žmonės nuo išgaščio dengia:
Užveizdas vienas su reta drąsybe
Akis įspyres į bestiją žiūri
Ir tokia dūšioj paslėpta galybę
Kaip ant pavadžio smarkininką⁶³ turi.

---

⁵⁶ *bodėti* – nemėgti, nekęsti. [przypis edytorski]

⁵⁷ *griekas* (sl.) – nuodėmė. [przypis edytorski]

⁵⁸ *striūna* (lenk.) – styga. [przypis edytorski]

⁵⁹ *rūgoti* – barti, priekaištauti. [przypis edytorski]

⁶⁰ *rukšlė* – raukšlė. [przypis edytorski]

⁶¹ *smarkybė* – stiprybė. [przypis edytorski]

⁶² *liavas* (sl.) – liūtas. [przypis edytorski]

⁶³ *smarkininkas* – kas labai smarkus, rūstus, žiaurus. [przypis edytorski]

II

Varpai suūžė ant kuoro⁶⁴ koplyčios,
Nuobažnus⁶⁵ žmones ant nešparo šaukia;
Su pirmu garsu iš rodu⁶⁶ seklyčios
Kontūrai, broliai ir kareivi plaukia
Į namus Dievo, maldas karštas neša
Ir šventos Dvasios padėjimo prašo.

---

⁶⁴ *kuoras* – bokštas [przypis edytorski]

⁶⁵ *nuobažnas* (sl.) – dievobaimingas. [przypis edytorski]

⁶⁶ *roda* (lenk.) – pasitarimas. [przypis edytorski]

Giesmė

Dvasia šventoji, paversme šviesybės,
Į Tave šiandien nusibėga žmonės
Su karšta malda iš širdies gilybės,
Geisdami Tavo švenčiausios malonės.
Nuleisk į širdis spindulį skaisčiausią,
Kurs mums nuo klaidės tikru būtu ginklu,
Kurs paženklintų iš mūsų gadniausią
Garbės aukštosios – perdetinio ženklų.
Mes sūnūs žemės toj pulsime ant kelių
Prieš tą, kas vertas bus malonės Tavo.
O Jėzau Kristau, išklausk vaikelių,
Apreišk akliesiems šventą valią savo!
Tegul išvysta per umų aklystę
Tą, kas tur platinti Tavo karalystę.
Tegul už vadą vieniširdžiai išrinke,
Prieš jį ir galvas ir širdis palenkia.

Pabaigę maldą, iš vyriausios valios
Visi išėjo oran⁶⁷ pasilsėti;
Liepta netrukus vėl sugrįžti atgalios
Ir vėl iš naujo Dievą malonėti.

Vieni ant kiemo tebėra ant kojų,
Arba susėdę ant gonkų⁶⁸ vedinas,
Kiti, išklidę po sodą ir gojų,
Kur klėsta jaunas, gražus ažuolynas,
Kvepuoja dūšia, ramumu pripilta,
Ir vaikštinėja. Naktis tiki, šilta,
Balzomu oras dosniai pašlakstytas,
Jaučiasi arti gaivinantis rytas.
Mėnuo, naktinę baigdamas kelionę,
Pro debesėlio blizgančią pašonę
Į patalinę apsiblausęs slinksta,
Akis mieguistas praverdams iš reto,
Tai vėl užverdams, pats nepasimato,
Kaip sunki galva kaskart žemyn linksta.
Taip pat griaudingas be vilties mylinčius,

---

⁶⁷ oran – į orą, t.y. į lauką. [przypis edytorski]

⁶⁸ gonkas (lenk.) – prienamis, veranda. [przypis edytorski]

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.